

Jesús Bernat Agut

Quan els arbres marxen

Il·lustracions de Rocio Carrasca

Onada

Benicarló, 2025

71 pàgs.

Relat

Podria dir-vos que aquest petit llibret —només setanta-una pàgines— és també un llibre petit, que no té cap misteri el mirem per on el mirem, però si ho fera, després d’haver llegit aquestes poques —però ben gustoses— pàgines, estaria dient-vos una mentida. Guardonat amb el XXXII Premi Francesc Bru de 2025, aquest relat de l’escriptor almassorí Jesús Bernat Agut en té de misteri, i no sols en el sentit figurat o metafòric de la paraula sinó també en la seua significació literal: un misteri ben original, del que naturalment no faré cap mena d’*spoiler*, i del que sols queden —quedem— els que concloem la seua lectura. Si parlem de qüestions de gèneres literaris, cal dir que aquesta narració curta sembla d’inici allò que abans s’anomenava una *faula*; és a dir, una ficció no massa llarga amb intencionalitat didàctica protagonitzada molt sovint per éssers animats o no, que poc o res tenen a veure amb les persones. En aquesta obra —subtitulada *Fitomigrants*— se’ns narra, efectivament, l’aventura protagonitzada per uns arbres i arbustos —oms, oliveres, til·lers, ginebres i savines —estimadíssimes aquestes per l’autor de les que parla en el conte *Ses meves savines*, finalista del VI Premi Guillem de Belibasta de 2020— de l’any, però alguns dels seus trets més cridaners, com l’alè narratiu, el gust per les paraules —*arabogues*, *a boqueta de nit*, què sé jo...!— i en especial la condició <<real>> dels personatges amb certa aparença humana —no conec a Rocio de l’Alforí, però alguna cosa té a veure amb les precioses aquarel·les que acompanyen el text—, especialment eixe home al que conec des de fa temps, que va i ve contínuament amb el seu *Dacia Sanderó* de la Plana als peus de Penyagolosa, a qui li agrada Salvat-Papasseit, que bateja a les savines que envolten la seua caseta mentre l’acarona una certa sordera des de fa temps, que m’ha llegit fins i tot a mi i que cultiva amb càlida saviesa les seues afeccions a la toponímia i a donar la volta a les paraules, me fan pensar —a mi al menys m’agrada fer-ho— que, més que una *faula*, *Quan els arbres marxen* és el que postmodernament s’anomena *relat de no ficció*. En efecte, contades per un narrador fictici, més o menys omniscient i reflexiu, per les pàgines del llibre es succeïxen un seguit de descripcions, converses i fets presenciats, coneguts en primera persona del singular per eixe personatge masculí que no és més que un transsumpte del mateix autor. La *fitoepopeia* d’un arbres veïns, amics i, en algun cas, amants que decideixen emigrar a altres indrets, evitar si és possible la sequera ja quasi immemorial en la que a penes poden sobreviure, no és ni de

bon tros un viatge inventat sinó ocult, conegut sols per gent com l'autor. La vegetació —se'ns diu amb una certa càrrega poètica— fuig dels homes i del canvi climàtic causat per ells en un periple que els porta en unes poques etapes nocturnes per una geografia també «real», des del pla de *les Llometes* al poble de La Estrella —menys abandonat del que creiem—, a la vora del Montlleó; una aventura que parla d'arrels i desarrelaments i que, al capdavant, s'adreça i ens implica també a nosaltres. Literatura, doncs, senzilla i nítida, en estat químicament pur, sense «autobombo» ni sorolls innecessaris, que se'ns fa curta en les mans d'un escriptor que té coses a dir —que ha viscut, encertant i errant, que ha viatjat—, que sap com dir-les —perquè no deixa de llegir i aprendre d'allò que llegeix— i, per si això fora poc, ho fa amb talent i estima per allò del que ens parla, amb una gràcia i una frescor que, per moments, commou al lector. Menció a part mereixen les il·lustracions —inclosa la portada del llibre—, amb una mena de profunda ingenuïtat, que acompanyen el relat amb la curiosa signatura de Rocío Carrasca, autora de les imatges. Tanquen el llibre unes algunes propostes didàctiques i lúdiques, no sols adreçades a un públic juvenil, ni molt menys. **JMSR**